

SXEDIO.FA5

5.6.1943: Ο ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΔΕΡΒΗΣ ΠΡΟΕΔΡΕΥΕΙ ΣΥΣΚΕΨΗΣ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΓΙΑ ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΙΔΡΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ (ΚΕΚ)

Την ημέρα που δημοσιεύοταν η προκήρυξη του δημάρχου Λευκωσίας και των συνεργατών του **(9.5.1943)** έγινε μια πρώτη σύσκεψη στην Αμμόχωστο, στο κινηματοθέατρο "Ολύμπια".

Σύμφωνα με τον "Νέο Κυπριακό Φύλακα" **(11.5.43)** στη σύσκεψη παρέστησαν **369** προσώπα. Πρώτος μίλησε ο δικηγόρος Γ.Ζ. Μυλωνάς ο οποίος "ανέπτυξε ως εισηγητής την επιτακτική και επείγουσαν ανάγκη για την ίδρυση κόμματος".

Οι συγκεντρωθέντες εξέλεξαν ως Πρόεδρο της συνέλευσης τον Πολύβιο Παπαδόπουλο, ο οποίος αναφέρθηκε σε διάφορες ενέργειες στις οποίες είχε ήδη προβεί ο Αναστάσης Οικονομίδης, ο οποίος στη συνέχεια μίλησε για λίγο.

Η συνέλευση εξέλεξε προσωρινή επιτροπή με Γραμματέα τον Α. Οικονομίδα για τη σύνταξη του καταστατικού.

Η οργανωτική προσπάθεια συνεχίστηκε όλο το μήνα και σε κάθε πόλη εκλέγονται **25** αντιπρόσωποι για την Παγκύπρια Σύσκεψη που προγραμματίστηκε για τις **6** Ιουνίου **1943**.

Στη Λευκωσία η επαρχιακή σύσκεψη έγινε στο Παγκύπριο Γυμνάσιο δυο μέρες πριν από την Παγκύπρια σύσκεψη στην οποία ως αντιπρόσωποι εξελέγησαν οι Ι. Κληρίδης, Στ. Σταυρινάκης και Γ. Μαρκίδης.

Οι τρεις εκλεγέντες εγκρίθηκαν και ως αντιπρόσωποι παρά το γεγονός ότι δεν παρέστησαν στη σύσκεψη.

Σ' αυτήν είχε μιλήσει ο Δέρβης που τόνισε ότι έπρεπε να αναληφθεί αγώνας εναντίον του ΑΚΕΛ το οποίο είχε χαρακτηρίσει ως "εσωτερικό εχθρό".

Εγγραψε η "Ελευθερία" στις **5** Ιουνίου **1943:**

"Κατά πρόσκλησιν του δημάρχου Λευκωσίας κ. Θ. Δέρβη συνήλθον την 9ην εσπερινήν ώραν της χθες εν τη μεγάλη αιθούση του Παγκυπρίου Γυμνασίου περί τους 200 πολίται.

Της συνελεύσεως προήδρευσεν ο κ. Δέρβης όστις εν αρχή προσεφώνησε τους προσελθόντας, αναπτύξας τον σκοπόν της συγκεντρώσεως. Πρόκειται, είπε, "να τεθούν στερεά και ασάλευτα τα θεμέλια της ιδρύσεως ενός εθνικού καθ' όλην την σημασίαν της λέξεως κόμματος, το οποίον θα αποτελέση έναν κλάδον της Παγκύπριας Εθνικής Παρατάξεως ήτις περιλαμβάνουσα όλα τα υγιά στοιχεία τα διαπνεόμενα από μίαν ακραιφνή αδιάλλακτον εθνικήν ιδεολογίαν εκ του αστικού, του αγροτικού και πολλών προσχωρούντων ορθοφρόνων στοιχείων του εργατικού κόσμου".

Περαιτέρω ο κ. Δέρβης είπεν ότι "είμεθα υποχρεωμένοι ν' αναλάβωμεν εντατικόν αγώνα κατά του εσωτερικού εχθρού, του ΑΚΕΛ και όλων των παραφυάδων των διαφόρων και ποικιλωνύμων αυτονομιστών και εργατοπατέρων, καθώς και όλων των αυθαιρέτων κυβερνητικών μέτρων και ανελευθέρων πράξεων, αι οποίαι τείνουν να μας γονατίσουν, να μας πτωχεύσουν και να μας εξουθενώσουν.

Γνωρίζοντες ότι εκ της αισίας εκβάσεως του πολέμου υπέρ των συμμαχικών όπλων θα εξαρτηθή πρωτίστως η της Ελλάδος ανάστασις, οφείλομεν κατά το μέτρον των δυνάμεων μας να βοηθήσωμεν εις την πολεμικήν προσπάθειαν, ουδέν δι' ευνοήτους λόγους παρεμβάλλοντες πρόσκομμα, το οποίον θα ηδύνατο να χαρακτηρισθή ως πράξις αντισυμμαχική, αλλά μη παύοντες να ζητώμεν καλλιτέρευσιν της τύχης μας και απαιτούντες διαρκούντος του πολέμου, όπως η κυβερνώσα Δύναμις πολιτευθή έναντι ημών κατά τρόπον φιλελεύθερον και δίκαιον συμφώνως προς την καταγωγήν και τον πολιτισμόν μας και συμφώνως προς τας γνησίας δημοκρατικάς παραδόσεις των ελευθέρων λαών, μέχρι της εθνικής μας απακαταστάσεως".

Μετά την ομιλίαν του κ. Δέρβη οι παρόντες υπέδειξαν 17 πρόσωπα, άτινα ομού μετά των οκτώ

Ελλήνων δημοτ. συμβουλων θ' αντιπροσωπεύσουν την Λευκωσίαν εις την αυριανήν ώραν **10.30** π.μ. εν τω Παγκ. Γυμνασίω Παγκύπριον συνέλευσιν προς τελικήν έγκρισιν του καταστατικού του Παγκύπριου Εθνικού Κόμματος.

Προτάσει του κ. Δέρβη εξελέγησαν ομοφώνως μεταξύ των ως άνω αντιπροσώπων της Λευκωσίας ο κ.κ. Ι. Κληρίδης, Στ. Σταυρινάκης και Γ. Μαρκίδης.

(Μεταγλώττιση)

"Κατά πρόσκληση του δημάρχου Λευκωσίας κ. Θ. Δέρβη συνήλθαν χθες στις **9** το βράδυ στη μεγάλη αίθουσα του Παγκυπρίου Γυμνασίου **200** περίπου πολίτες.

Της συνέλευσης προήδρευσε ο κ. Δέρβης ο οποίος στην αρχή προσφώνησε τους προσελθόντες και ανέπτυξε τον σκοπό της συγκέντρωσης. Πρόκειται, είπε "να τεθούν στερεά και ασάλευτα τα θεμέλια της ίδρυσης ενός εθνικού καθ'όλη τη σημασία της λέξης κόμματος, το οποίο θα αποτελέσει ένα κλάδο της Παγκύπριας Εθνικής Παράταξης, η οποία θα περιλαμβάνει όλα τα υγιά στοιχεία που διαπνέονται από μίαν ακραιφνή αδιάλλακτη εθνική ιδεολογία από τον αστικό κόσμο, τον αγροτικό και πολλών ορθοφρόνων στοιχείων του εργατικού κόσμου που θα προσχωρήσουν σ' αυτό".

Περαιτέρω ο κ. Δέρβης είπεν ότι "είμαστε υποχρεωμένοι ν' αναλάβουμε εντατικό αγώνα κατά του εσωτερικού εχθρού, του ΑΚΕΛ και όλων των παραφυάδων των διάφορων και ποικιλώνυμων αυτονομιστών και εργατοπατέραν, καθώς και όλων των αυθαίρετων κυβερνητικών μέτρων και ανελεύθερων πράξεων, οι οποίες τείνουν να μας γονατίσουν, να μας πτωχεύσουν και να μας εξουθενώσουν.

Γνωρίζοντες ότι από την αίσια έκβαση του πολέμου υπέρ των συμμαχικών όπλων θα εξαρτηθεί πρώτιστα η ανάσταση της Ελλάδας, οφείλομεν κατά το μέτρο των δυνάμεων μας να βοηθήσουμε στην πολεμική

προσπάθεια, χωρίς να παρεμβάλλουμε για ευνόητους λόγους κανένα πρόσκομμα, το οποίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως πράξη αντισυμμαχική, αλλά μη παύοντες να ζητούμε καλλιτέρευση της τύχης μας και απαιτούντες στη διάρκεια του πολέμου, όπως η Δύναμη που κυβερνά πολιτευθεί έναντι μας κατά τρόπο φιλελεύθερο και δίκαιο σύμφωνα προς την καταγωγή και τον πολιτισμό μας και σύμφωνα με τις γνήσιες δημοκρατικές παραδόσεις των ελεύθερων λαών, μέχρι της εθνικής μας απακατάστασης".

Μετά την ομιλία του κ. Δέρβη οι παρόντες υπέδειξαν **17** πρόσωπα, τα οποία μαζί με τους οκτώ Έλληνες δημοτ. συμβούλους θ' αντιπροσωπεύσουν τη Λευκωσία στην αυριανή ώρα **10.30** π.μ. στο Παγκ. Γυμνάσιο, Παγκύπρια συνέλευση προς τελική έγκριση του καταστατικού του Παγκύπριου Εθνικού Κόμματος.

Υστερα από πρόταση του κ. Δέρβη εξελέγησαν ομόφωνα μεταξύ των αντιπροσώπων της Λευκωσίας ο κ.κ. Ι. Κληρίδης, Στ. Σταυρινάκης και Γ. Μαρκίδης.

Κατά το "Ν.Κ.Φ" ο Δέρβης τόνισε ακόμα στη σύσκεψη ότι το Κόμμα δεν ήταν προσωπικό και ότι δεν υπήρχε αξίωση να ηγηθεί του Κόμματος ο ίδιος.

Αυτός ήταν, σύμφωνα με την εφημερίδα, ο λόγος της εισήγησης του όπως εγκριθούν οι Σταυρινάκης, Κληρίδης και Μαρκίδη ως αντιπρόσωποι στην Παγκύπρια Σύσκεψη.

Στις **6** Ιουνίου μέρα που είχε προγραμματισθεί η Παγκύπρια Σύσκεψη η "Ελευθερία" σε σχόλιο της τόνιζε:

"Εις την Λευκωσίαν ετέθη από της εσπέρας της προχθές ο θεμέλιος λίθος της τοπικής οργανώσεως, η οποία ομού μετά τας οργανώσεις των πόλεων, θ' απαρτίσουν το υπό ίδρυσιν Παγκύπριον Εθνικόν Κόμμα. Ως όλαί αι τοιαύται προσπάθειαι ενέχουν εν τη αρχή δυσχερείας, φυσικόν είναι και η νυν καταβαλλομένη προσπάθεια να συναντήση μερικής δυσκολίας και εμπόδια, παρεμβαλλόμενα κυρίως με πάσαν επιτηδειότητα και πονηρίαν και με διάφορους πολιτικούς χαμαιλεοντισμούς παρ' εκείνων, οίτινες

έχουν κάθε συμφέρον να ίδουν κραταιουμένην την συγκρότησιν ενός πολιτικού Κόμματος προωρισμένου να διαδραματίση σπουδαίον και επωφελή ρόλον εις 4 τα ζητήματα και τας τύχας του τόπου τούτου.

Εις τους από μακρού καιρού συλλαβόντας την ευτυχή ιδέαν της ιδρύσεως κόμματος με υγιείς από πάσης απόψεως αρχάς, πλήρως αρμονιζομένας προς την εθνικήν συνείδησιν και τας εδραίας παραδόσεις του Κυπριακού λαού και εις τους λοιπούς θεμελιωτάς και συνεργάτας δεν έχομεν παρά να συστήσωμεν δύο τινα: Πρώτον να μη ενδώσουν εις αδυναμίας φιλοπρωτείων και μικροφιλοδοξίας, δυναμένας να ασκήσουν επιβλαθή επίδρασιν επί του αναληφθέντος έργου, αλλά τουναντίον να εμμείνονεν αδιατατάκτω πνεύματι ομοφροσύνης και αλληλεγγύης εις την παράδοσιν της διοικήσεως του Κόμματος εις τας στιβαράς χείρας αδιαβλήτων, ρωμαλέων και πολιτικόν νουν και ικανών προς θετικήν εργασίαν προσώπων. Και δεύτερον να προσέξουν όπως, μη επιτρέψουν την παρείσδυσιν εις τους κόλπους του Κόμματος στοιχείων, τα οποία έχουν υποστή την μορφίνην διεθνιστικών κηρυγμάτων και οθνείων ιδεολογιών. Ένα πουργατόριον είναι απαραίτητον να στηθή προ της εισόδου του Κόμματος. Τούτο υπαγορεύει και το συμφέρον αυτού και το συμφέρον της Νήσου".